

PROFESSOR HENRYK MARUSZCZAK – on the fifth anniversary of his death

Prof. Henryk Maruszczak was one of the greatest Polish geographers and an internally renowned authority on loess research (Łanczot *et al.* 2015, 281-282).

He was born on October 1st 1922 in Lublin. After military service (1944-1945) from November 1945 he studied geography at the Maria Curie-Skłodowska University. Initially he was interested in historical geography. In 1949 he obtained a Master's degree in philosophy, in the field of geography, on the basis of the thesis *The population changes in the voivodeship of Lublin in the period 1822-1946* (Maruszczak 1949). This was swiftly followed by his doctoral dissertation – *The state and changes of the forest area in the voivodeship of Lublin in the year 1830* – in 1952 (Maruszczak 1951).

His entire professional life was associated with Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, starting from the position of draftsman (1946) to full professor (1977) and director of the Institute of Earth Sciences (1972-1978). Since 1977 until his retirement in 1993, he

was the Head of Department of Physical Geography (since 1992, Physical Geography and Paleogeography).

He was awarded, amongst others, with the honorary title of “Meritorious Teacher of the Polish People’s Republic” (1984), Officer’s Cross of Polonia Restituta (1993), memberships of INQUA (1995), Polish Geographical Society (1987) and Association of Polish Geomorphologists (1995), repeatedly awarded by the Minister of Education and Higher Education and the Minister of National Education (Kardaszewska 1995; 2004a).

Professor Maruszczak died in Lublin on October 12th 2012 (Kardaszewska and Łanczot 2012).

Among the research problems undertaken by the professor, the first to be mentioned should be the studies of loess, further paleogeography, geomorphology and historical geography, which he was interested in from the very beginning of his scientific activity. Referring to his early work, in 1974 he started the studies on environmental changes – taking into account the anthropogenic factor – in prehistory and in historical times. Publications in this subject, in which he introduced his own geoarchaeological research methods, represent more than 10 percent of printed output (Kardaszewska 2004b). They relate primarily to the area of Lublin Region (Maruszczak 1974), especially to Roztocze (Maruszczak 2002), but also to the entire territory of Poland (Maruszczak 1991; 1999a).

Professor Maruszczak was a regular consultant of excavations conducted on the loess archaeological objects of Lublin and Sandomierz Uplands, but also in other areas. His geomorphological knowledge served the researchers of sites with different chronologies, from the Middle Paleolithic to the early Middle Ages and Medieval period. The most important sites to be mentioned here include the hunting camp in Zwoleń, dated to the Middle Paleolithic (Maruszczak 2005), the Late Paleolithic flint workshop in Pawłów, the megalithic tombs of Funnelbeaker culture in Pawłów and Malice Kościelne and also the great excavation campaign at the Neolithic barrows on Sokal Plateau-Ridge (Maruszczak 1998). Extremely important verification findings – published in the yearbook *Archeologia Polski Środkowowschodniej* – were brought by the results of the professor’s studies on Early Medieval sites in Guciów, one of the largest gords in Lesser Poland (Maruszczak 1997a; 1999b), Majdan Górny (Maruszczak 1999c); Skibice (Maruszczak 2001) and Kosobudy (Maruszczak 1997b). Most likely the “gord” in Romanów (Maruszczak 1999d) is a younger object. Based on the results of these studies Professor joined in the discussion over the location of the gord of Cherven and Cherven Cities. The monograph *Bułgaria* (Warsaw 1971, pp. 386) cannot be omitted here, in which the professor, above and beyond the basic geographical content, presented the historical conditions of the development of the Bulgarian Slavic nation and state in detail.

Reviewers of Professor Henry Maruszczak’s works emphasize his extensive knowledge, reliability of research and extraordinary diligence. The results of his work are still valid and constantly cited by archaeologists, historians and ethnographers.

References

- Kardaszewska E. 1995. Prof. dr Henryk Maruszczak. In E. Józwiak (ed.), *Księga pamiątkowa Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie*. Lublin: Wydawnictwo UMCS, 323-326.
- Kardaszewska E. 2004a. Sylwetka naukowa Profesora Henryka Maruszczaka. In E. Kardaszewska and A. Świeca (eds) *Profesor Henryk Maruszczak, 50 lat działalności naukowej*. Lublin: Wydawnictwo UMCS, 9-14.
- E. Kardaszewska E. 2004b: Prace publikowane. In E. Kardaszewska and A. Świeca (eds.) *Profesor Henryk Maruszczak, 50 lat działalności naukowej*. Lublin: Wydawnictwo UMCS, 15-47.
- Kardaszewska E. and Łanczot M. 2012. Prof. dr Henryk Maruszczak (1922-1912). *Wiadomości Uniwersyteckie* 10, 22-23 [UMCS Lublin].
- Łanczot M., Kardaszewska E. and Mroczek P. 2015. Profesor Henryk Maruszczak – badacz lessów. In E. Skowronek (ed.), *70 lat ośrodka geograficznego w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie*. Lublin: Wydawnictwo UMCS, 281-282.
- Maruszczak H. 1949. Zmiany zaludnienia woj. lubelskiego w latach 1922-1946 / The population changes in the voivodship of Lublin in the period 1822-1946. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*, sec. B: 4, 61-115.
- Maruszczak H. 1951. Stan i zmiany lesistości woj. lubelskiego w latach 1830-1930. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*, sec. B: 5, 109-178.
- Maruszczak H. 1971. *Bulgaria*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Maruszczak H. 1974. Środowisko przyrodnicze Lubelszczyzny w czasach prehistorycznych. In T. Mencil (ed.), *Dzieje Lubelszczyzny 1*. Warszawa; Wydawnictwo Naukowe PWN, 23-68.
- Maruszczak H. 1991. Tendencje do zmian klimatu w ostatnim tysiącleciu i wpływ rolniczego użytkowania ziemi na środowisko przyrodnicze w czasach historycznych. In L. Starkel (ed.), *Geografia Polski środowisko przyrodnicze*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 182-209.
- Maruszczak H. 1997a Wczesnośredniowieczne grodzisko w Guciowie na Roztoczu: wnioski z analizy jego topografii i warunków fizjograficznych regionu (Przyczynek do studiów nad Grodami Czerwieńskimi). *Archeologia Polski Środkowowschodniej* 2, 227-236.
- Maruszczak H. 1997b. *W sprawie lokalizacji wczesnośredniowiecznego (?) grodziska w Kosobudach na Roztoczu*. *Archeologia Polski Środkowowschodniej* 2, 298-300.
- Maruszczak H. 1998. Charakterystyka gleb kopalnych i współczesnych z rejonu kurhanów neolitycznych na Grzędzie Sokalskiej (Polska SE) przy zastosowaniu metod submikromorfologicznych. *Roczniki Gleboznawcze* 49/3-4, 105-112.
- Maruszczak H. 1999a. Tendencje do zmian klimatu w ostatnim tysiącleciu i wpływ rolniczego użytkowania ziemi na środowisko przyrodnicze w czasach historycznych. In L. Starkel (ed.), *Geografia Polski środowisko przyrodnicze* (2nd edition). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 180-201.

- Maruszczak H. 1999b Warunki posadowienia oraz koncepcja i technika budowy wałów wczesnośredniowiecznego grodziska w Guciowie, pow. Zamość, w świetle analizy ich przekroju geologicznego. *Archeologia Polski Środkowowschodniej* 4, 144-147.
- Maruszczak H. 1999c. Grodzisko Biała Góra w Majdanie Górnym, pow. Tomaszów, woj. lubelskie. *Archeologia Polski Środkowowschodniej* 4, 154-164.
- Maruszczak H. 1999d. „Ogrodzisko” w Romanowie, pow. Krasnystaw, woj. lubelskie. *Archeologia Polski Środkowowschodniej* 4, 202-208.
- Maruszczak H. 2001. Grodzisko w Skibicach na Wzniesieniu Grabowieckim (Polska SE) w świetle badań geologiczno-geomorfologicznych i analizy położenia. *Archeologia Polski Środkowowschodniej* 6, 244-254.
- Maruszczak H. 2002. Osobliwości stosunków fizjograficznych Roztocza i ich znaczenie dla działalności człowieka w pradziejach i wczesnym średniowieczu. In B. Balcer, J. Machnik, H. Maruszczak and J. Sitek, *Z pradziejów Roztocza na ziemi zamojskiej*. Kraków: Instytut Archeologii i Etnologii PAN, 207-221.
- Maruszczak H. 2005. *Geological Stratigraphy of Quaternary Deposits Occurring at the Zwoleń Archaeological Site*. In R. Schild (ed.), *The Killing Fields of Zwoleń. A Middle Paleolithic Kill-Butchery-Site in Central Poland*. Warszawa: Instytut Archeologii i Etnologii PAN, 29-34.

Anna Zakościelna, Jan Gurba
Institute of Archaeology
Maria Curie-Skłodowska University
Maria Curie-Skłodowska sq. 4
20-031 Lublin
Poland
a.zakoscielna@gmail.com